

Tjugoförsta söndagen efter trefaldighet, -07, Samhällsansvar

Att säga att samhällsansvar är något viktigt är knappast ett kontroversiellt påstående. Att säga att den är en plikt kan däremot väcka motstånd. Plikter är något som inte passar särskilt väl in i en tid när individens självförverkligande och frihet är det över allt dominerande värdet.

För oss som frikyrka finns det en annan viktigt utgångspunkt att ta. En grund som min predikan idag utgår från. Nämligen att vi är en del av samhället. "I men inte av världen" har ibland tolkats så att vi kanske befinner oss i ett samhälle men vi är inte en del av det. Och visst är det en utmaning att som annorlunda känna en total enhet med andra som finns runtomkring. Men låt oss ändå som utgångspunkt slå fast att vi inte bara har ett ansvar för vårt samhälle, utan att vi också är en del av, inte bara i, detta samhälle.

Dagens bibelscen har två huvudroller, Jesus och Sackaios. Låt oss börja med att se vilka de är och var i livet de befinner sig.

Sackaios är en kort man med mycket makt och stor rikedom. Han är en mycket framgångsrik man som nått en hög position i samhället som ansvarig för att samla in skatten i Jeriko. En uppgift som säkert många av dem som avskydde honom gärna skulle vilja ha själva och som de säkert skulle ha missbrukat på samma sätt som honom. Kanske var det tillfället som gjorde tjuven, att all den makt och pengaflöde som Sackaios hade i sin hand gjorde honom till den tjuv han var. Vi har ju i vår tid sett många exempel på sådana fall i bara vårt land. Eller så var han bara en tjuv som lyckats göra karriär.

Men hur kunde han bli så rik på att fuska lite med skatterna i Jeriko, det är ju inte metropolen Jerusalem vi snackar om. Nej men Jerusalem hade en viktig roll också för Jerikos framgång som stad och ekonomiskt centrum. En av de två stora vägarna som fanns i Israel gick genom Jeriko och alla varor och djur som skulle transporteras från området öster om Jordanfloden till Jerusalem var tvungna att först passera Jeriko och dess tullar.

Dessutom var det mängder med judar från landets norra delar som färdades genom Jeriko på sin väg till Jerusalem. Detta var inte den kortaste vägen men alternativet gick genom Samarien. En väg de flesta undvek dels på grund av de fördomar judarna hade om att samarierna var ett orent folk, och dels på grund av den mer sanningsenliga risken som fanns för att bli attackerad och trakasserad av ett folk som varit deras fiender i flera sekel. Så när nu Jesus befinner sig i Jeriko på väg till Jerusalem för att fira påsk så är han bara en av tiotusentals pilgrimer från de norra delarna av landet som befinner sig i staden.

Jesus ja, han behöver väl ingen ingående presentation. Oäkting till en fattig ung kvinna från landets underutvecklade norra delar, till lika återvändande flykting efter en tid som barn i Egypten. Eller kott och gott, Guds enfödde son. Men var i livet befinner han sig just nu. Jo han är på väg till Jerusalem för att fira påsk och dö på korset. Men Jesus är redan nu en kändis. Han har uppväckt Lasarus från döden, på vägen in i Jeriko helat en blind man och gjort vatten till vin (även om det omvända undret skulle ha varit mer imponerande för mig). Alla de tiotusentals pilgrimer som finns i staden kommer att vilja se Jesus. Detta är bara

dagar före hans intåg i Jerusalem med all den uppståndelse det innebar. Jesus drog vid denna tiden till sig mycket folk och stort intresse.

Jesus och Sackaios visar båda två på var sin viktig del av det samhällsansvar som vi bör ha.

Sackaios vill bara en sak, se Jesus. På detta sätt påminner han mer om de barn som Jesus välsignat tidigare, än den rike man som han mött nyligen. Trots sin stora rikedom måste det varit någon som Sackaios känt att han saknade, något som drev han att vilja se Jesus. Och till skillnad mot den rike mannen var Sackaios medveten om vilken syndare han var, att han själv aldrig skulle kunna vinna den räddning han saknade. Och om han någon gång skulle glömma sin synd så fanns det många som gärna hjälpte till att påminna honom om hans fiffleri. När han så inte kan se Jesus för allt folk tar en hjälp av ett träd som han klättrar upp och i. En nyfikenhet inte så värst värdig en ämbetsman i den romerska byråkratin, men han bara kände att han var tvungen att söka Jesus.

Sedan kommer Jesus gående med den stora folkhopen runtomkring sig och mot alla odds stannar han och inte bara tilltalar Sackaios utan bjuder sig in hos honom på fest. Sackaios måste ha varit nära att trilla ner av förvåning men han blir glad och tar med Jesus hem. Kanske trodde han att Jesus skulle kunna ge honom några viktiga svar, eller så hoppades han att Jesus popularitet skulle smitta av sig på honom. Om det var det senare så högg han i sten när smittan istället visade sig gå åt andra hållet och folket började ifrågasätta vad Jesus egentligen höll på med. Väl inne hos Sackaios händer något otroligt, antagligen säger Jesus något helt fantastiskt, men som ett antiklimax finns inte detta återberättat i evangeliet.

Men dess effekt finns återberättad. Sackaios blir, som Jesus proklamerar, räddad, frälst. Något Jesus inte säger för att han lovat att ge bort en stor del av sin rikedom, utan som en förklaring för hans agerande. Han ändrar sin livsstil eftersom han blivit räddad och inte tvärt om. Precis som oss blev Sackaios räddad, och precis som för oss fick detta avgörande konsekvenser för hur vi använder våra pengar för att hjälpa de i nöd, eller?

När Sackaios lovar att betala tillbaka fyra gånger så mycket som han svindlat sig till så beskriver han sig som en stor tjuv. Enligt lagen i GT så var man skyldig att betala tillbaka allt plus 20% inte 400%.

Här kan vi kanske lära oss något om samhällsansvar. Dels att det föds ur det faktum att vi blivit räddade av Guds kärlek, och dels att det handlar om mer än att bara ge det som vi är skyldiga att ge. Att inte fuska med skatten är viktigt men vårt samhällsansvar måste gå längre. Sackaios ger hälften av det han äger till de fattiga, återigen går detta lägre än det vi är ålagda att ge genom tiondet.

Sackaios visar att samhällsansvar föds ur vetskapen och tacksamheten över att ha blivit räddade, och samhällsansvar går utöver det vi är skyldiga att göra. Sedan tycker inte jag att vi ska stirra oss blinda på pengar som det enda viktiga vi kan ge. Tid, engagemang och omtänksamhet är kanske än tydligare bristvaror i vårt samhälle än pengar.

Men vi ska inte heller lura oss själva, vad vi gör med våra pengar är viktigt. Att stå inför Jesus och berätta vad vi gjort med dem är kanske en allt för extrem och radikal tanke, men är ändå en bild som får en att tänka efter, i alla fall för mig. Guds kärlek ger oss kraft att ge och tjäna andra, och välsignar oss dessutom med glädje. Moder Theresa var en kvinna som hela livet igenom tjänade andra. Hon kände verkligen ett stort samhällsansvar. Hon säger att hennes styrka och glädje kom från sin kärlek till Gud. Där i relationen till honom finns kraften att verkligen bygga ett levande samhällsansvar. Låt oss se hur hon själv beskriver det.

Jesus å sin sida visa på en annan minst lika viktig del av samhällsansvaret. Bland alla dess tiotusentals fromma pilgrimer söker Jesus upp den mest avskydde, och i mångas ögon, störste syndare som fanns i stan. Men han går inte fram för att läxa upp honom, nej han gästar hans hem, delar hans liv. I våra samhällen finns det aktiviteter som står för något som vi inte tror på. Som föreningsfester där fyllan är väldigt påtaglig. Är vi där?

Det tar emot att vara med i sådana sammanhang, vi känner oss inte hemma och att vara nykter bland många fulla kan vara påfrestande för vem som helst. Men det är alldeles avgörande att vi som Jesus inser att vårt samhällsengagemang också handlar om att ge av oss själva. Mitt i dessa fester och liknande finns ett stort behov av kristna, där, och faktiskt väldigt sällan i kyrkan, skapas möjligheter till djupare samtal. Men vi ska inte bara se det som ett sätt att omvända människor, då blir det lätt att se på vår nästa som bara instrument utan värde i sig själva, utan vi ska söka dessa situationer för att vi verkligen bryr oss om de människor som utgör vårt samhälle.

Jesus gjorde detta och det fick många att reagera negativt. De som såg sig som alldeles för fromma för att smutsa ner sig i sådant sällskap tyckte att det han gjorde var helt fel. I Matt 11:19 kan vi se hur Jesus till och med kallas för en frossare och drinkare, vän till tullindrivare och syndare. Sådant förtal kan lätt också drabba oss. Men tänk vad underbart att bli kallad vän till tullindrivare och syndare, även fast vi idag givetvis i dag har andra syndaböcker än tullindrivare. Tänk att på ryktesväg få höra att han Johan, det är en riktig vän till a-lagare och syndare. Det är verkligen något att vara stolt över.

Kanske kan detta att bjuda på oss själva vara svårare än att öppna plånboken för fattiga familjer i tredje världen. Men om vi som Jesus vill kunna konstatera att "detta hus har blivit räddat", så är det nödvändigt. Och än viktigare är att om vi verkligen tror att Guds kärlek är en sanning så måste vi visa på dess realitet. Och om vi inte känner denna kärlek för vårt samhälle, människorna runt omkring oss, då kan vi faktiskt behöva fråga oss om Gud verkligen finns eller om vi verkligen lever under hans påverkan och i hans famn.

Låt oss som Sackaios och Jesus sträva efter ett samhällsengagemang där vi generöst ger av det vi har och av dem vi är.